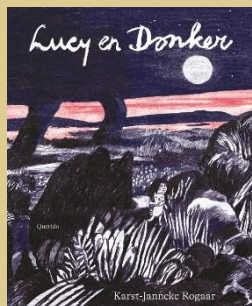

Inspiratiefiche

door Krisje Peeters

Lucy en Donker

Auteur en illustrator: Karst-Janneke Rogaar

Uitgever: Querido

Jaar van uitgave: 2025

Over de maker(s)

Karst-Janneke Rogaar werd in 1975 geboren in Nederland. Ze groeide op in Wageningen en studeerde Fine Art in Londen en aan de Rietveld Academie in Amsterdam. Ze is een bekroond illustrator, haar werk is herkenbaar aan de ruwe lijnuitvoering en het specifieke kleurgebruik. Het zijn zorgvuldig gemaakte beelden met humor en een grote liefde voor alledaagse details. Ze maakt haar eigen kinderboeken maar ook boekomslagen, prenten voor musea, film- en theaterposters.

Korte inhoud

In het holst van de nacht is Lucy wakker. Alles om haar heen wacht roerloos op de ochtend. Tot een opgewekte stem tegen haar begint te praten. “Hè hè, eindelijk ruimte,” zegt Donker. Lucy schrikt. “Als je me echt wil zien moet je het licht uit doen. En als je wil dat ik wegga, doe je gewoon het licht weer aan.” Donker nodigt Lucy uit mee naar buiten te gaan. Durft ze dat? “Het is niet eng. Want ik ben bij je,” zegt hij. Met Watje onder haar arm stapt Lucy de nacht in. In het betoverende licht van de maan is alles anders. En bovendien blijkt Lucy niet de enige die wakker is.

Dit boek is een ode aan het donker, Rogaar slaagt er in het donker voor te stellen als een geruststellend personage. Bekroond met een Zilveren Penseel in 2026.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Materiaal

- zaklamp

Toon de zaklamp.

- Wanneer kan je een zaklamp gebruiken?
- Wanneer en waar is het soms donker? ('s nachts, in de kelder, in het bos, ...)
- Kan je het zelf donker maken? (door de ogen te sluiten)
- Ben je bang in het donker?
- Wat doe je als je bang bent in het donker?
- Kan donker ook leuk zijn? Wanneer?

Neem het boek erbij. Laat de kinderen vertellen wat ze zien.

- Past de titel bij de prent op de voorkant?
- Zien jullie dat Donker ook met een hoofdletter geschreven werd? Waarom zou de auteur dit doen? (het is een personage)
- Wat valt je op aan de naam van de auteur en illustrator? (Karst-Janneke schreef én tekende het boek.)
- Welk gevoel krijg je bij het zien van dit boek? Heb je zin om het te lezen?

2

TIJDENS HET LEZEN

Begin met het bespreken van het eerste schutblad.

- Waar zijn ze? (op het strand)
- Op welk moment van de dag zou dit zijn?
- Wat doet Lucy? (ze trekt een boei uit het water)

Sta ook even stil bij het titelblad. Hier zie je de avond vallen.

- Wat doet Lucy? (ze hangt de boei aan het huis)
- Wat vind je bijzonder aan het huis?
- Op welk moment van de dag zou dit zijn? Hoe zie je dat? (avond, zonsondergang)

Vertel het verhaal. Vestig de aandacht op het donker in de illustraties maar ook zeker op de lichtbronnen.

- Hoe slaagt Karst-Janneke erin het licht weer te geven? (kleurgebruik, schaduw)

Lees tot aan de pagina waar Donker vraagt om ook naar buiten te gaan.

- Hoe denk je dat Lucy zich voelt?
- Wat zou jij doen?

Kijk naar de prent. “Je moet gewoon even aan me wennen.”

- Wat bedoelt Donker daarmee? Herkennen jullie dit? (In het donker zie je eerst niets tot je ogen wennen en je steeds terug meer dingen ziet.)

Lees tot aan de pagina over kamperfoelie.

- Wat is kamperfoelie? (een plant met sterk geurende bloemen)

Vertel de kinderen dat kamperfoelie 's nachts sterker en zoeter ruikt dan overdag. De bloemen lichten in het donker op waardoor ze zichtbaar zijn bij maanlicht en de bloembuisjes produceren 's nachts extra nectar. Hierdoor trekken de bloemen nachtvlinders aan.

- Zie je de nachtvlinders op de prent?
- Vind je nog dieren?

Ga op de volgende pagina verder op zoek naar nachtdieren.

- Welke dieren vinden jullie terug in de prent? (uil, vlinders, everzwijn, hert, haas, vos)
- Waarom zijn sommige dieren meer actief tijdens de nacht? (minder gevaar, voedsel zoeken, koelere temperatuur, aangepast aan de nacht)

Lees verder tot de laatste pagina.

- Wanneer kruipt Lucy terug in bed? Hoe weet je dat? (het is ochtend, de zon komt bijna op, je ziet de zonsopgang)

Bekijk het schutblad achteraan. Hier is het opnieuw dag, zoals op het eerste schutblad.

- Zie je Lucy zwaaien naar de rotsrand?
- Waarom zou ze dit doen? (ze zwaait naar Donker)

3

NA HET LEZEN

Terugblik

- Was je ergens bang?
- Denk je dat Lucy zich anders voelde bij het begin en het einde van het verhaal? Waaraan merk je dat?
- Lucy neemt haar knuffel Watje mee, wat kan jou helpen in het donker?
- Wat vind jij het mooiste aan de nacht?
- Wat wil de schrijver volgens jou met dit verhaal vertellen?
- Spreekt de tekst je aan? Waarom wel/niet?

Creatieve verwerking

Gekke kleuren in een donkere kamer

Materiaal

- tekenpapier
- houtskool
- kleurpotloden

Karst-Janneke Rogaar stelde zelf haar kleurenpalet samen met de volgende drie kleuren:

- kobaltblauw
- maisgeel
- frambozenrood

→ Kunnen jullie zelf ook nog leuke samenstellingen bedenken voor kleuren?

Het donker tekende Karst-Janneke met houtskool.

- Kennen jullie houtskool?
- Wat zijn de eigenschappen van houtskool? (het veegt snel waardoor het goed te gebruiken is bij het maken van schetsen, het geeft zwart af aan je handen)

Laat de kinderen zelf even experimenteren met houtskool voor ze echt aan de slag gaan. Nadien maken ze met houtskool een tekening van een kamer, dit mag hun eigen kamer zijn maar dat moet niet. Toon hiervoor de prent van de kamer van Lucy nog even in het begin van het boek. Nodig de kinderen uit om ook een lichtbron te gebruiken in de kamer (het raam, een kier aan de deur, een nachtlampje..). Laat ze stilstaan bij de kleuren die ze hiervoor gebruiken. Wat is echt donker, welke voorwerpen herken je en welke voorwerpen zijn verlicht? Misschien zie je ook een schaduw.

Leg de tekeningen nadien naast elkaar en bespreek.

- Wat leerde je?
- Vind je het fijn om met houtskool te tekenen? Waarom wel/niet?
- Welke kleuren werden gebruikt om het licht te tonen?

Opmerking: Het boek *Peer* dat dit jaar ook geselecteerd is voor groep 2 werd ook geïllustreerd door Karst-Janneke Rogaar. Als de bespreking reeds aan bod kwam kunnen de kinderen de boeken vergelijken.

→ Herken je de stijl? Wat valt op?

Schaduwfiguren

Materiaal

- indien mogelijk een donkere kamer
- als alternatief kan je een donker doek over een tafel hangen en daaronder gaan zitten
- verschillende zaklampen
- bijlage 1: handschaduwen

Neem de laatste donkere pagina's in het bos er nog even bij.

- Zien jullie de enge figuren?
- Zouden die er echt zijn? Hoe komt het dat ze zo eng lijken? (door de schimmen van de bomen)

Probeer de ruimte zo goed mogelijk te verduisteren of werk met een doek. Laat de kinderen per twee een zaklamp nemen. Eén leerling schijnt met de lamp op de handen van de andere leerling die handschaduwen maakt terwijl hij op een afstandje van de muur of het doek staat.

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- De restjes van de zon / Edward Van de Vendel en Jet Parent (ill.) (Querido, 2023)
<https://www.boekenzoeker.be/de-restjes-van-de-zon>
- Wij zijn de nacht: de tofste dieren van het donker / Matthijs Meeuwsen en Paco Vink (ill.) (Querido, 2024)
<https://www.boekenzoeker.be/wij-zijn-de-nacht-de-tofste-dieren-van-het-donker>
- De koning die het donker verbood / Emily Haworth-Booth en Edward Van de Vendel (vert.) (Baeckens Books, 2021)
<https://www.boekenzoeker.be/de-koning-die-het-donker-verbood>
- Het verhaal van Donker / Marit Kok (Condor, 2022)
<https://www.boekenzoeker.be/het-verhaal-van-donker>

Andere boeken van Karst-Janneke Rogaar vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Karst-Janneke%20Rogaar>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de maker':

- <https://karst-janneke.com>

5

MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.3: De leerlingen kennen context: tijd en plaats.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.6: De leerlingen verwoorden waarom een tekst aanspreekt.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.7: De leerlingen kunnen verbanden leggen tussen elementen uit de tekst en emoties en gedachten tijdens het lezen van de tekst.
- Muzische vorming – Domeinoverschrijdend – Vaardigheden en vormgevingsmiddelen – 6.1.4: De leerlingen kunnen vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen gebruiken:
 - beeld: de houtskool
- Muzische vorming – Beeld – Bouwstenen – 6.3.5: De leerlingen kunnen soorten licht, lichtrichting en schaduw benoemen en aanduiden.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Krisje Peeters, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

Handschaduwen

